

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ
ТА СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ
В УМОВАХ КРИЗОВОГО СУСПІЛЬСТВА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Ювілейної X Міжнародної науково-практичної конференції
23–25 квітня 2025 року

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ
ТА СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ
В УМОВАХ КРИЗОВОГО СУСПІЛЬСТВА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Ювілейної X Міжнародної науково-практичної конференції

23–25 квітня 2025 року

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

Ірпінь
2025

УДК 159.922(06)

ББК 88.5я431

А 43

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Державного податкового університету
(протокол № 17 від 26 червня 2025 р.)*

А 43

Актуальні проблеми психологічної та соціальної адаптації в умовах кризового суспільства [Електронне видання] : збірник матеріалів Ювілейної X Міжнародної науково-практичної конференції, м. Ірпінь, 23–25 квітня 2025 року. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2025. – 388 с. – PDF-формат ; мережеве видання ; інституційний репозитарій.
ISBN 978-966-337-767-4

У матеріалах Ювілейної X Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми психологічної та соціальної адаптації в умовах кризового суспільства» висвітлюються теоретико-методологічні та практичні питання розвитку гуманітарного знання як складової гармонійного розвитку особистості; соціально-філософського та політичного осмислення проблем адаптації в умовах кризового суспільства: український і міжнародний досвід; соціологічного та соціально-психологічного вимірів адаптації особистості в умовах сучасного глобалізованого суспільства; соціалізації особистості як освітньої та соціально-педагогічної проблем; психолого-педагогічного забезпечення освітнього процесу: сучасні проблеми та виклики; особливості професійної освіти в Україні та світі: сучасні тенденції психологічної допомоги особистості в умовах кризового суспільства.

Зміст матеріалів віддзеркалює актуальні питання теоретичних і прикладних досліджень, спрямованих на вирішення проблем конструювання життєдіяльності особистості в контексті відновлення внутрішнього потенціалу за рахунок особистісного ресурсу.

Матеріали науково-практичної конференції розраховані на наукових працівників у галузі психології, соціології, педагогіки, професійної освіти, викладачів, аспірантів, студентів, а також на практичних психологів, соціальних педагогів, соціологів і соціальних працівників.

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їхні автори.

УДК 159.922(06)

ББК 88.5я431

ISBN 978-966-337-767-4

© Державний податковий університет, 2025

ЗМІСТ

МАТЕРІАЛИ УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

<i>Бенюх Олександр Григорович, Калениченко Руслан Арсенович</i> ОПТИМІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ РІЗНИХ КОЛЕКТИВІВ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	20
<i>Беняс Володимир Вікторович, Чупрій Леонід Васильович</i> СХІДНИЙ ВЕКТОР РОЗШИРЕННЯ НАТО: ВПЛИВ НА ПОЛІТИЧНУ АДАПТАЦІЮ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ	24
<i>Белокопитов Нікіта Сергійович, Плоский Віталій Олексійович</i> АРХІТЕКТУРА АДАПТАЦІЇ: МОДЕЛЮВАННЯ ШКІЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ КРИЗОВОГО СУСПІЛЬСТВА	27
<i>Білас Тарас Мирославович, Ярас Володимир Ігорович</i> КОМПЕТЕНТІСНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: ВІД ЛЕКТОРА ДО ФАСИЛІТАТОРА НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА	29
<i>Богдановський Дмитро Ігорович, Богдановський Ігор Валерійович, Льовкіна Олена Геннадіївна</i> ПРОБЛЕМИ ЖІНОЧОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В СУЧАСНОМУ СВІТІ.....	31
<i>Бондарев Костянтин Олегович, Руденко Микола Васильович</i> АУТЕНТИЧНІ ПРАКТИЧНІ ВПРАВИ ТА КОМАНДНА ВЗАЄМОДІЯ ЯК КЛЮЧОВІ ЧИННИКИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ КРИЗОВОГО СУСПІЛЬСТВА	34
<i>Бондаренко Наталія Петрівна</i> ІННОВАЦІЇ У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ПРОЄКТНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА НАВИЧОК ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ.....	37
<i>Бондарчук Павло Сергійович</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ ДЛЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЯК ЗАПОРУКА ЗБЕРЕЖЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ АКТИВНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	39

<i>Кайгородцев Юрій Ігорович, Товбич Валерій Васильович</i> ВОРКШОП ЯК ІНТЕРАКТИВНА ФОРМА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ КРИЗОВОГО СУСПІЛЬСТВА.....	96
<i>Калениченко Руслан Арсенович, Коханець Анна Сергіївна, Телебенєва Єва Олександрівна</i> РЕПУТАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ	98
<i>Киселевська Світлана Михайлівна, Климов Всеволод Артемович</i> ПРІОРИТЕТНІСТЬ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ У ДЗЮДО	101
<i>Климчук Наталія Яківна</i> ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ ВІЙНИ.....	104
<i>Коваленко Микола Аркадійович</i> ГЕОІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ: МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГЕОПРОСТОРОВОМУ АНАЛІЗУ BIG DATA СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ДЛЯ МОНІТОРИНГУ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я	106
<i>Колодій Ігор Степанович</i> СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ У ЗВО	110
<i>Компанієць Володимир Іванович, Сова Маргарита Олександрівна</i> ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ПРОЦЕС АДАПТАЦІЇ МОЛОДІ ДО НЕСТАБІЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	116
<i>Конєцұл Богдан Сергійович, Брідня Лариса Юрїївна</i> АРХІТЕКТУРНА РЕКОНСТРУКЦІЯ У СТРУКТУРІ АРХІТЕКТУРНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	119
<i>Корчова Галина Леонідівна</i> ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ УКРАЇНИ ТА ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ.....	122

УДК 378.147

Галина Леонідівна Корчова,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри професійної освіти
Київського національного університету
будівництва і архітектури
ORCID 0000-0002-9082-0146*

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ УКРАЇНИ ТА ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Професійна (професійно-технічна) освіта є складовою системи освіти України. Професійна (професійно-технічна) освіта є комплексом педагогічних та організаційно-управлінських заходів, спрямованих на забезпечення оволодіння громадянами знаннями, уміннями і навичками в обраній ними галузі професійної діяльності, розвиток компетентності та професіоналізму, виховання загальної і професійної культури [3]. У загальній структурі освіти професійна підготовка знаходиться в проміжній ланці між загальною середньою освітою і вищою освітою.

Система професійної (професійно-технічної) освіти складається з закладів професійної (професійно-технічної) освіти незалежно від форм власності та підпорядкування, що проводять діяльність у галузі професійної (професійно-технічної) освіти, навчально-методичних, науково-методичних, наукових, навчально-виробничих, навчально-комерційних, видавничо-поліграфічних, культурно-освітніх, фізкультурно-оздоровчих, обчислювальних та інших підприємств, установ, організацій та органів управління ними, що здійснюють або забезпечують підготовку кваліфікованих робітників.

Питання формування і реалізації державної освітньої політики для України не втрачають своєї актуальності, адже професійна (професійно-технічна) освіта як потужний ресурс розвитку держави також потребує модернізації, що зумовлено не тільки вітчизняними, а й загальноєвропейськими і світовими тенденціями. Про це йшлося і в аналітичній доповіді до Щорічного послання Президента України до Верховної Ради України (2018 р.). Державна політика у сфері професійної освіти потребує від уряду «ефективних заходів, спрямованих на модернізацію освіти з урахуванням актуальних світових тенденцій її розвитку» [4]. «Освітня політика ґрунтується на конституційних нормах; стратегічних документах розвитку освіти (доктрини, програми, концепції тощо); міжнародних, міждержавних договорах, ратифікованих найвищим законодавчим органом; законах, законодавчих актах; указах і розпорядженнях Президента України; постановах Верховної Ради та Кабінету Міністрів; наказах,

розпорядженнях Міністерства освіти і науки, міністерств та відомств, яким підпорядковані заклади освіти; наказах та розпорядженнях регіональних (місцевих) органів виконавчої влади, виданих у межах їхньої компетенції» [2].

Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року створює юридичне підґрунтя для системної трансформації системи освіти. Закон регулює широкий спектр питань, пов'язаних із реалізацією права на освіту, визначає сферу відповідальності і повноваження закладів освіти й органів управління на всіх адміністративних рівнях. Також він передбачає оновлення спеціальних законів у сфері освіти, зокрема Закону України «Про професійну та професійно-технічну освіту», а також розроблення та внесення змін до інших законів та підзаконних нормативних актів.

Система П(ПТ)О України потребує залучення ради стейкхолдерів – регіональних представників, що зацікавлені у кваліфікованих кадрах: роботодавці, місцева влада, навчальні заклади. До стейкхолдерів можуть бути залучені українські та іноземні експерти. Завданням цих рад буде координація процесів у П(ПТ)О: представники регіонів найкраще знають, які працівники зараз затребувані, які будуть затребувані, які напрямки потребують розвитку, а які неефективні. Ради стейкхолдерів вноситимуть пропозиції щодо реорганізації навчальних закладів, розвитку чи закриття певних програм підготовки, розроблятимуть програми економічної оптимізації в освіті [4].

В умовах ринкової економіки сучасна система П(ПТ)О на базі своїх освітніх закладів могла б забезпечити підготовку тимчасово безробітних, підвищення кваліфікації працівників за погодженням з обласними державними службами зайнятості. Компанії готові платити кваліфікованим працівникам більше. І в найближчі роки ці процеси, очевидно, лише посилюватимуться та прискорюватимуться.

П(ПТ)О в Україні в сучасних умовах має своє кредо – інтеграція науки і практики, адже висококваліфіковані працівники є основою стабільної економіки.

Отже, реформування професійної (професійно-технічної) освіти, її модернізація, спрямовані на відновлення, розвиток і виведення на рівень сучасних розвинених країн, є одним із найважливіших завдань державної освітньої політики України; напрямками вдосконалення державної освітньої політики в Україні у сфері професійної (професійно-технічної) освіти є: забезпечення стабільності вектора державної освітньої політики, спрямованого на реформування професійно-технічної освіти; забезпечення високого рівня якості освіти та підготовки висококваліфікованих робітників; широке впровадження моніторингових досліджень щодо надання якісних освітніх послуг, працевлаштування та професійного кар'єрного зростання випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, а також наближення якості вітчизняної системи П(ПТ)О до міжнародних стандартів якості професійної освіти і навчання; координація дій між суб'єктами управління освітою у процесі децентралізації, підвищення компетентності викладачів і майстрів виробничого навчання; подальше впровадження в навчально-виробничий процес дуальної форми навчання, що сприятиме високому рівню практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників;

забезпечення узгодженості між ринком освітніх послуг і ринком праці; більш активне залучення роботодавців до процесу формування державного замовлення на фахівців [1, с. 47–54].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грень Л. М. Державна політика у галузі управління сферою професійно-технічної освіти: характеристика змісту та обґрунтування напрямів. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. 2019. Том 30 (69). № 4. С. 47–54.
2. Красняков Є. Освітня політика як інструмент впливу держави на систему освіти. *Шлях освіти*. 2006. № 4. С. 11–13.
3. Про професійну (професійно-технічну) освіту : Закон України від 10 лютого 1998 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 27.01.2025).
4. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2019 № 419-р. // Законодавство України / ВР України. URL : <https://cutt.ly/GFJPPnN> (дата звернення: 23.02.2025).
5. Методика професійної освіти : навч. посіб. / Чернишев Д. О., Почка К. І., Корчова Г. Л., Красильник Ю. С., Руденко М. В. Київ : КНУБА, 2024. 217 с.
6. Основи професійної освіти / Руденко М. В., Калениченко Р. А., Капосльоз Г. В., Корчова Г. Л. К. : ЦП Компринт, 2018. 613 с.
7. Красильник Ю. С., Корчова Г. Л., Руденко М. В. Методика проведення навчальних занять в умовах дистанційного навчання. Київ : КНУБА, 2021. 156 с.

Наукове електронне мережеве видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ
АДАПТАЦІЇ В УМОВАХ КРИЗОВОГО СУСПІЛЬСТВА**

*Збірник матеріалів
Ювілейної X Міжнародної науково-практичної конференції*

23–25 квітня 2025 року

Укладачі: *Р. А. Калениченко,
І. О. Петухова*

Відповідальний за випуск: *Н. Б. Добрянська*

Верстка: *Д. П. Завальницька*

*Друк. арк. 22,4
Замовлення № 1147*

*Підготовлено до друку науково-організаційним відділом
Державного податкового університету
08205, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська область, Україна*

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготовників
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 7669 від 20.09.2022*